

יחסי הגומלין בין משרד התיירות לחברה הממשלתית לתיירות והיבטים בהתנהלות החברה

תקציר

רקע

החברה הממשלתית לתיירות היא חברה ממשלתית שהוקמה בשנת 1955 כזרוע הביצוע המרכזית של משרד התיירות לפיתוח התשתית הציבורית לתיירות. בשנת 2012 הסדירו משרד התיירות והחברה את יחסי הגומלין ביניהן בהסכם מסגרת: החברה הממשלתית לתיירות מפתחת תשתיות תיירות ציבוריות, ומשרד התיירות מתקצב את הוצאות המינהלה והשכר של החברה. בשנת 1965 הוקמה חברה ממשלתית לפיתוח קרקעות בחוף הצפוני באילת - החברה לפיתוח חוף אילת. בדצמבר 2010 החליטה ועדת השרים לענייני הפרטה להפריט את החברה לפיתוח חוף אילת. משנת 2015 החברה הממשלתית לתיירות מנהלת את החברה לפיתוח חוף אילת.

נתוני מפתח

120 מיליון ש"ח

תקציב משרד התיירות לפיתוח תשתיות תיירות בשנת 2018

1.3 מיליארד ש"ח

תקציב משרד התיירות בשנת 2018

100

מספר הפרויקטים שחמ"ת ניהלה ופיתחה בשנים 2017 - 2018 עבור משרד התיירות

11 מיליון ש"ח

התקציב שהעביר משרד התיירות לחמ"ת בכל שנה בגין הוצאות מינהלה ושכר בשנים 2017 - 2019

פעולות הביקורת

בחודשים דצמבר 2018 - אוקטובר 2019 בדק משרד מבקר המדינה את יחסי הגומלין בין משרד התיירות לחברה הממשלתית לתיירות (חמ"ת) בשנים 2017 - 2019; סוגיות בהתנהלות החברה הממשלתית לתיירות והיבטים בהתנהלות החברה לפיתוח חוף אילת (חפח"א) ובתהליך הפרטתה. הבדיקה נעשתה במשרד התיירות, בחברה הממשלתית לתיירות ובחברה לפיתוח חוף אילת. בדיקות השלמה נעשו ברשות החברות הממשלתיות, ברשות מקרקעי ישראל (רמ"י) ובעיריית אילת.

תמונת המצב העולה מן הביקורת

מסבר אמון בין הנהלת משרד התיירות לחמ"ת: מסבר זה נמשך יותר מארבע שנים, והוא משליך על הצדדים ועל פעילותם.

עיצוב מתמשך במינוי מנכ"ל לחמ"ת: חמ"ת פעלה ללא מנכ"ל קבוע במשך למעלה משנתיים, בעודה נדרשת לתקן ליקויים קשים שהוצפו בדוחות ביקורת משנים קודמות.

הארכת הסכם המסגרת בין משרד התיירות לחמ"ת: בסוף שנת 2018 ובאמצע שנת 2019 הוארך הסכם המסגרת שבין משרד התיירות לחמ"ת, בכל פעם למשך חצי שנה. הארכות אלו השפיעו על ניהולה הפנימי של חמ"ת (ובכלל זה על ניהול התקציב השנתי, גיבוש תוכנית עבודה שנתית וביצוע פרויקטים ארוכי טווח).

עיצוב בתשלום של משרד התיירות לחמ"ת עבור הוצאות מינהלה ושכר: משרד התיירות, העורך בקרה חודשית של התשלומים, העביר לחמ"ת את הכספים המשמשים לתשלום משכורות לאחר המועד האחרון הקבוע בהסכם המסגרת בין הצדדים.

רכב חברה צמוד לעובדים: יותר ממחצית עובדי חמ"ת מקבלים מהחברה רכב צמוד. נוהל שימוש ברכב חברה צמוד של חמ"ת אינו כולל התייחסות לתפקידים ולדרגות שהחברה רשאית להצמיד להם רכב, אינו קובע את הקריטריונים לזכאות לרכב חברה ואינו קובע כללים בנוגע לכיסוי ההוצאות הנגזרות משימוש ברכב צמוד.

הפרטת חפח"א: אף שוועדת השרים לענייני הפרטה החליטה בשנת 2010, לפני כעשר שנים, להפריט את חפח"א, אף שחמ"ת מנהלת את חפח"א כבר חמש שנים ואף שלחפח"א תחומי פעילות מצומצמים ומוגבלים ביותר, התהליך טרם הושלם. חפח"א עדיין פועלת באילת, ולא נקבעו מועד, לוחות זמנים ואבני דרך לסיום תהליך ההפרטה.

הסדר ניגוד העניינים של סגן ראש העיר אילת ומחזיק תיק התיירות: סגן ראש העיר בתקופת הביקורת, הממלא את תפקידו בהתנדבות, ציין שהוא בנו של מ"מ מנכ"ל חפח"א, אולם ההסדר, כפי שגובש בלשכה המשפטית של העירייה, לא כלל התייחסות לקשר המשפחתי האמור ולכללי התנהלות אשר צריכים לחול עליו בשל קשר זה.

הגברת השקיפות הפיננסית בחמ"ת: משרד התיירות פעל למנות מפקח פיננסי לבחינת ההתנהלות הכספית של חמ"ת ולהגברת השקיפות בפעילותה.

פעילות לתיקון ליקויים פיננסיים: חמ"ת פעלה לתקן ליקויים בהתנהלותה הפיננסית.

עיקרי המלצות הביקורת

על רשות החברות הממשלתיות, בתפקידה כמאסדרת של החברות הממשלתיות, לעקוב אחר כל החברות הממשלתיות כדי לוודא תקינות ועמידה בלוחות זמנים למינוי מנכ"לים בחברות ממשלתיות.

על משרד התיירות, רשות החברות הממשלתיות וחמ"ת לפעול למציאת פתרון יעיל וארוך טווח שיאפשר ממשקי עבודה יעילים ביניהם, ולהפיק לקחים מהליקויים העולים מדוח זה.

ככל שמשרד התיירות ורשות מקרקעי ישראל בוחנות העברת האחריות לביצוע פרויקטים מסוימים מחמ"ת לחברה הממשלתית להגנות ים המלח, מתבקש כי ההליך יבוצע בהתאם להוראות הדין ובמסגרתו יילקחו בחשבון ההשלכות השונות.

על הנהלת חמ"ת ודירקטוריון חמ"ת לבחון את נוהל שימוש ברכב חברה צמוד ולקבוע בו את הקריטריונים לזכאות לרכב חברה צמוד, את בעלי התפקידים שהחברה רשאית להצמיד להם רכב וכללים הנוגעים להוצאות נוספות הנגזרות משימוש ברכב חברה צמוד.

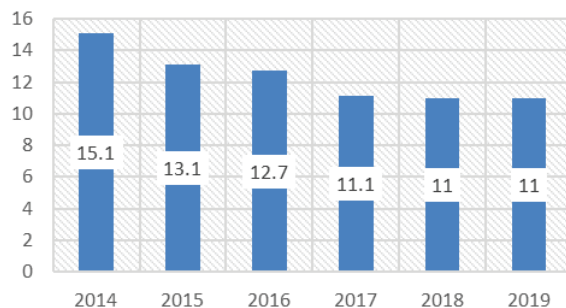
על חמ"ת, רשות החברות הממשלתיות ומשרד התיירות לפעול לסיום תהליך הפרטת חפכ"א ולהציב לכך לוחות זמנים, אבני דרך ותאריכי יעד. אם יוחלט להמשיך בתהליך ההפרטה באמצעות חברה ממשלתית אחרת, על רשות החברות הממשלתיות לוודא כי המהלך יבוצע באופן אפקטיבי ויעיל.

סיכום

מהביקורת עולה שבין הנהלת משרד התיירות לחברת הביצוע המרכזית שלה - חמ"ת - מתקיימים יחסי גומלין מורכבים. מצב זה פוגע ביכולת של שני הגופים לממש את יעדיהם ולקדם מיזמי תיירות ביעילות ובחיסכון. על כל הצדדים המעורבים - משרד התיירות, רשות החברות הממשלתיות וחמ"ת - לפתור משבר זה ללא דיחוי.

על רשות החברות לתת את דעתה לממצאים העולים מדוח ביקורת זה ולבחון כיצד אפשר להבטיח את האיזון בין הצורך להשאיר בידי חברות ממשלתיות, שהן חברות ביצוע של הממשלה, את הגמישות התפעולית הדרושה להשגת מטרותיהן, ובין הדרישה להבטיח למדינה אפשרות לפקח על פעילותן. כן מוצע ליצור מנגנונים ליישוב מחלוקות בין משרדי ממשלה לחברות הביצוע שלהם.

תקציב המינהלה שהעביר משרד התיירות לחמ"ת, 2014 - 2019 (במיליוני ש"ח)

על פי נתוני חמ"ת, בעיבוד משרד מבקר המדינה.